

Nr 14.

Bevillningsutskottets betänkande i anledning av väckta motioner om rätt för fruktodlare att vid taxering njuta värdeminskingsavdrag för anläggningskostnad för fruktodlingsanläggningen.

(2:a avd.)

I de inom riksdagen väckta, till bevillningsutskottet hänvisade likalydande motionerna I: 86 av herrar *Hjalmar Nilsson* och *Ebbe Ohlsson* samt II: 119 av herr *Nilsson* i Bästekille har hemställts, »att riksdagen måtte besluta, att vid beräkandet av den skattepliktiga intäkten av jordbruksfastighet värdeminskingsavdrag enligt avskrivningsplan måtte medgivas för anläggningskostnaden för fruktodlingsanläggningen samt att vederbörande utskott måtte utforma förslag till härför erforderliga författningsändringar».

Beträffande motiveringen för det i motionerna framställda yrkandet får utskottet, i den mån redogörelse härför icke lämnas i det följande, hänvisa till motionen II: 119.

Från bruttointäkten av jordbruksfastighet må enligt 22 § 1 mom. kommunalskattelagen avdrag göras för, bland annat, kostnader för reparation och underhåll av stängsel och diken ävensom kostnader för skogs vård och underhåll, såsom vägunderhåll, skyddsdikning med mera dylikt. Till avdragsgill underhållskostnad räknas jämlikt punkt 7 av anvisningarna till 22 §, bland annat, även kostnad för iståndsättande eller omläggning av förut anlagd täckdikning, varemot avdrag icke får ske för nyanläggning av täckdikning. Därest omläggning av täckdikning på grund av användande av dyrbarare material än det förut befintliga är till viss del att hänföra till grundförbättring, får avdrag ej ske för mer än vad en omläggning med enahanda material som det gamla skulle kostat. Enligt 22 § 2 mom. får vid beräkning av inkomst av jordbruksfastighet avdrag icke göras för, bland annat, kostnad för grundförbättring å fastigheten, såsom nyodling, vattenavledning, sjösänkning med mera dylikt.

Rörande vilka kostnader som uppkomma vid anläggande av fruktodling må erinras om vad i sådant hänseende upplystes i två vid 1949 års riksdag väckta motioner, I: 42 och II: 38, vari yrkades sådan ändring av 12 § kommunalskattelagen att jämväl annan grundförbättring än ny-, till- eller ombyggnad skulle kunna föranleda omtaxering av fastighet, såvida därav föranleddes en ökning av taxeringsvärdet med minst en femtedel. I motionerna anfördes, att anläggande av fruktodling oftast medförde betydande grund-

förbättringskostnader för röjnings-, dränerings- och planteringsarbeten, var- till komme kostnader för själva trädmaterialet samt betryggande hägnads- anordningar till skydd mot åverkan.

1949 års bevillningsutskott inhämtade under hand yttranden över motio- nerna bl. a. från landskamreraren i Kristianstads län, som rörande de med anläggande av fruktodling förenade kostnaderna anförde, att anläggnings- kostnaden torde kunna beräknas till omkring 5 kronor för varje i jord satt träd med stöd samt att därtill komme kostnader för vindskydd (oftast pop- pel) samt för inhägnad till skydd för bl. a. gnagare (bet. nr 14/1949 s. 13).

Ett med det i förevarande motioner likartat spörsmål om avdragsrätt för grundförbättringskostnader behandlades i två vid föregående års riksdag väckta motioner, I: 91 och II: 110, vari hemställts om skrivelse till Kungl. Maj:t med anhållan om framläggande av förslag angående rätt för jord- brukare till avdrag vid inkomsttaxeringen för kostnad för utförda rationa- liseringsarbeten såsom nyodling, betesanläggning, stenröjning och annan jordförbättring.

1950 års bevillningsutskott, som avstyrkte motionerna i sitt av riksdagen godkända betänkande nr 28, anförde efter en redogörelse för gällande be- stämmelser rörande avdragsrätten för driftkostnader i jordbruket bl. a. följande:

»Ur principiell synpunkt synes någon erinran icke kunna göras mot denna reglering av avdragsrätten för driftkostnader. Givetvis kan emellertid den frågan ställas, huruvida gränsdragningen mellan avdragsgill driftkostnad och icke avdragsgill grundförbättring enligt nuvarande bestämmelser skett på ett i alla avseenden tillfredsställande sätt. Utskottet kan för egen del icke uttala någon mening i detta hänseende. Utskottet förutsätter dock, att denna fråga kommer att tagas under närmare övervägande i samband med den blivande översynen av skattelagstiftningen.»

I de *förevarande motionerna* har anförts i huvudsak följande. Sedan förra världskriget hade den yrkesmässigt bedrivna fruktodlingen i Sverige un- dergått en enorm utveckling. Såsom exempel härpå kunde anföras, att en- ligt av Sveriges pomologiska förening utförda beräkningar skulle under 1940-talet antalet nyplanteringar i den yrkesmässigt bedrivna fruktodling- en ha uppgått till i runt tal 980 000 träd. Den yrkesmässigt bedrivna frukt- odlingen skulle enligt dessa beräkningar f. n. omfatta i runt tal 1 371 000 frukträd. Enligt av Trädgårdsekonomiska byrån utförda beräkningar ut- gjorde nyanläggningsvärdet, med utgångspunkt från 1949 års prisläge, 3 600 kronor per ha eller i runt tal 9 kronor per träd. De fruktodlingar, som an- lagts före 1949, torde sannolikt ej representera så hög anläggningskostnad, men de senaste 10 årens nyplanteringar torde med sannolikhet betinga ett anläggningsvärde av i runt tal 7 miljoner kronor. Vore de årliga skötsel- kostnaderna från planteringar till bördighetsperiodens inträdande också hänförliga till anläggningskostnader kunde anläggningskostnaderna beräk- nas till ca 15 miljoner kronor. I ett flertal fall hade fruktodlarna, då träden uppnått bördighetsperioden, yrkat årligt värdeminskningssavdrag på de ur-

sprungliga anläggningskostnaderna med den motiveringen, att anläggningen därefter underginge värdeminskning. Minskning av anläggningsvärdet kunde också ske på det sättet, att relativt nyanlagda fruktodlingar bleve frostskadade eller förstörda av vilt. Taxeringsmyndigheterna hade hittills ställt sig oförstående emot fruktodlarnas yrkanden, och värdeminskningsskattskyldiga. Då anläggningskostnaderna för en fruktodling obestriddligen nedlagts för förvärvandet av en intäkt borde skattskyldig, som bedreve yrkesmässig fruktodling, få åtnjuta årligt avdrag för värdeminskning beräknad på anläggningskostnaden.

Utskottet. I de ifrågavarande motionerna har hemställts, att riksdagen måtte besluta, att vid beräkandet av den skattepliktiga intäkten av jordbruksfastighet värdeminskningsskattskyldiga måtte medgivnas för anläggningskostnaden för fruktodlingsanläggning.

De direkta anläggningskostnaderna för de yrkesmässigt drivna fruktodlingarna uppginge, framhålls i motionerna, till betydande belopp. Enligt utförda beräkningar utgjorde nyanläggningsvärdet med utgångspunkt från 1949 års prisläge 3 600 kronor per hektar eller i runt tal 9 kronor per träd.

I motionerna har icke närmare angivits vilka kostnader, som ingå i anläggningskostnaden för en fruktodling. Såsom av den ovan lämnade redogörelsen framgår, blev denna fråga närmare belyst i samband med behandlingen av två vid 1949 års riksdag väckta motioner, vari yrkats att omtaxering av fastighet skulle få ske under löpande taxeringsperiod, därest genom annan grundförbättring än ny-, till- eller ombyggnad fastighets värde så förhöjts, att därav föranleddes en ökning av senast åsatt taxeringsvärde med minst en femtedel. Motionärerna syftade därvid i första hand på sådan grundförbättring, som vore förenad med anläggande av fruktodlingar. I motionerna framhölls att en dylik anläggning medförde grundförbättringskostnader för röjnings-, dränerings- och planteringsarbeten, vartill komme kostnaden för trädmaterialet samt hägnadsanordningar till skydd mot åverkan.

Enligt nu gällande skattelagstiftning är vid beräkning av inkomst av jordbruksfastighet -- liksom även vid beräkning av inkomst av andra förvärvskällor -- avdrag medgivet för alla omkostnader under beskattningsåret för intäkternas förvärvande och bibehållande. Avdrag är däremot icke medgivet för s. k. grundförbättring. Dessa bestämmelser innebära, att avdrag får ske för alla kostnader för fastighetens bibehållande i sitt ursprungliga skick men icke för kostnader för förbättring eller utvidgning av fastigheten.

Ur principiell synpunkt synes någon erinran icke kunna göras mot denna reglering av avdragsrätten. I den mån anläggningskostnaden för en fruktodlingsanläggning är att hänföra till grundförbättring å fastigheten bör sålunda avdrag icke vara medgivet. Givetvis kan emellertid, såsom 1950 års bevillningsutskott uttalat vid behandlingen av ett likartat yrkande om avdrags-

rätt för kostnad för nyodling och annan jordförbättring, den frågan ställas, huruvida gränsdragningen mellan avdragsgill driftkostnad och icke avdragsgill grundförbättring enligt nuvarande bestämmelser skett på ett i alla avseenden tillfredsställande sätt. Därest de överväganden, som nämnda års bevillningsutskott förutsatt skola komma till stånd i detta hänseende, skulle resultera i en ändrad uppfattning om vad som är att hänföra till driftkostnader respektive grundförbättring, skulle detta självfallet kunna få konsekvenser även vid bedömandet av i vad mån de i motionerna omnämnda anläggningskostnaderna för fruktodlingar äro av avdragsgill natur eller ej.

Med hänvisning till det ovan anförda avstyrker utskottet de föreliggande motionerna.

Under åberopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa, att de likalydande motionerna I: 86 av herrar Hjalmar Nilsson och Ebbe Ohlsson samt II:119 av herr Nilsson i Bästekille om rätt för fruktodlare att vid taxering njuta värdeminskningsavdrag för anläggningskostnad för fruktodlingsanläggningar icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 27 februari 1951.

På bevillningsutskottets vägnar:

ADOLV OLSSON.

Närvarande: se under betänkandet nr 13.

R e s e r v a t i o n

av herrar *Wehtje*, *Ebbe Ohlsson* och *Nilsson* i Svalöv.